

การศึกษาโครงสร้างสถานิติบัญญัติ
บรูไนดารุสซาลาม

9.B1
26ก
56
1

สำนักภาษาต่างประเทศ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961193289

#69875

วันที่ 28 มี.ค. 57
เลขทะเบียน 21 26308 ๕1
KD
เลขหมู่ 279.Bx.1
02267 2556

การศึกษาโครงสร้างสถานิติบัญญัติ
บรูไนดารุสซาลาม

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

สำนักภาษาต่างประเทศ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

อภิรักษ์นทนาการ

เรื่อง	การศึกษาโครงสร้างสถานิติบัญญัติบริษัทรุสชาลาม
ปีที่พิมพ์	๒๕๕๖
จำนวนหน้า	๒๔ หน้า
จัดทำโดย	สำนักภาษาต่างประเทศ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนอุทองใน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร โทร. ๐ ๒๓๕๗ ๓๑๐๐ ต่อ ๓๒๘๗ โทรสาร ๐ ๒๓๕๗ ๓๑๕๖
ออกแบบปก พิมพ์ที่	สำนักภาษาต่างประเทศ สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ถนนประดิพัทธ์ แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร โทร. ๐ ๒๒๔๔ ๒๑๒๖-๒๗ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๒๑๒๗

คำนำ

สำนักภาษาต่างประเทศได้จัดทำโครงการศึกษาโครงสร้างรัฐสภาของประเทศสมาชิกสมัชชารัฐสภาอาเซียน (ASEAN Inter-Parliamentary Assembly: AIPA) ตามแผนกลยุทธ์ของสำนักภาษาต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๓ – ๒๕๕๖ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๔) ซึ่งสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๓ – ๒๕๕๖ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๔) ในยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มศักยภาพงานรัฐสภาด้านต่างประเทศ ตามมาตรฐานสากล

การศึกษา และค้นคว้าข้อมูลตามโครงการนี้ เป็นการแปลจากเอกสารภาษาอังกฤษผ่านกระบวนการรวบรวม และเรียบเรียงตามโครงร่าง ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อเรื่องต่าง ๆ ที่สามารถใช้เปรียบเทียบกับโครงสร้างรัฐสภาของประเทศไทย โดยตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ – ๒๕๕๕ ได้จัดพิมพ์การศึกษาโครงสร้างรัฐสภาไปแล้วทั้งหมด ๖ ประเทศ ได้แก่ กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย สิงคโปร์ และเวียดนาม และในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้ดำเนินการศึกษาโครงสร้างรัฐสภาของประเทศสมาชิกสมัชชารัฐสภาอาเซียนที่เหลืออีก ๓ ประเทศ ได้แก่ บรูไน พม่า และฟิลิปปินส์ รวมทั้งได้จัดทำเอกสารฉบับเปรียบเทียบโครงสร้างรัฐสภาของประเทศสมาชิกสมัชชารัฐสภาอาเซียนทั้ง ๙ ประเทศกับโครงสร้างรัฐสภาของไทยอีกด้วย

สำหรับเอกสารวิชาการฉบับนี้ เป็นการศึกษาโครงสร้างสถานิติบัญญัติของประเทศบรูไนดารุสซาลาม ซึ่งคณะผู้จัดทำได้นำเสนอข้อมูลส่วนใหญ่ตามโครงร่างที่ได้กำหนดไว้ อาทิ ประวัติความเป็นมา ลักษณะของสภา และกระบวนการตรากฎหมาย เป็นต้น

สำนักภาษาต่างประเทศ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารวิชาการฉบับนี้จะช่วยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และผู้ที่สนใจงานรัฐสภาด้านต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศสมาชิกในสมัชชารัฐสภาอาเซียนได้รับความรู้ ความเข้าใจเรื่องระบบ และโครงสร้างของสถาบันนิติบัญญัติแห่งบรูไนดารุสซาลามตามสมควร และสามารถ นำข้อมูลที่เป็นประโยชน์มาประกอบใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ หรือค้นคว้าเพิ่มเติมเพื่อต่อยอดองค์ความรู้ต่อไป

สำนักภาษาต่างประเทศ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ตุลาคม ๒๕๕๖

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญภาพ	ค
สภานิติบัญญัติ	๑
ประวัติ	๒
ประธานสภานิติบัญญัติ และรองประธานสภานิติบัญญัติ	๖
เลขาธิการสภานิติบัญญัติ	๗
สมาชิกสภานิติบัญญัติ	๘
- การให้คำปฏิญาณของสมาชิกสภานิติบัญญัติ	๑๐
- เอกสิทธิ์ของสมาชิกสภานิติบัญญัติ	๑๐
- สมาชิกภาพของสมาชิกสภานิติบัญญัติ	๑๑
- การชี้ขาดเกี่ยวกับสมาชิกภาพของสภานิติบัญญัติ	๑๒
- การแต่งตั้งเป็นการชั่วคราว	๑๒
สมัยประชุมสภานิติบัญญัติ	๑๒
- การปิดสมัยประชุม และการยุบสภา	๑๓
- การปิดสมัยประชุม และการยุบสภา	๑๓
- องค์กรประชุม	๑๔
- การเข้าร่วมประชุมของผู้ที่มีใช้สมาชิก	๑๔
บันทึกกรายงานประชุม	๑๔
กระบวนการตรากฎหมาย	๑๔
- การเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติ	๑๕
- การประกาศใช้ร่างกฎหมาย	๑๖
- การลงมติ	๑๖
- สำนวนกฎหมาย และคำปรารภในการตรากฎหมาย	๑๗
อำนาจที่สงวนไว้	๑๗
ระเบียบข้อบังคับของสภานิติบัญญัติ	๑๘
สิทธิของสมเด็จพระราชาธิบดีในการตั้งคำถามต่อสภานิติบัญญัติ	๑๘
สถานที่ติดต่อสภานิติบัญญัติ	๑๘
รายการอ้างอิง	

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ ๑	ตราสัญลักษณ์สภานิติบัญญัติ	๑
ภาพที่ ๒	ความหมายบนตราสัญลักษณ์สภานิติบัญญัติ	๒
ภาพที่ ๓	สุลต่าน ฮาซิม ญะลีลุล อลัม อะกอมัดดีน	๓
ภาพที่ ๔	Lapau สถานที่ประชุมแห่งแรกของสภารัฐบรูไน	๔
ภาพที่ ๕	อาคารสภานิติบัญญัติ	๕
ภาพที่ ๖	บรรยากาศในที่ประชุมสภานิติบัญญัติ	๕
ภาพที่ ๗	ประธานสภานิติบัญญัติคนปัจจุบัน	๖
ภาพที่ ๘	เลขาธิการสภานิติบัญญัติ คนที่ ๑	๗
ภาพที่ ๙	เลขาธิการสภานิติบัญญัติ คนที่ ๒	๗
ภาพที่ ๑๐	รองเลขาธิการสภานิติบัญญัติ	๗
ภาพที่ ๑๑	แสดงตำแหน่งที่นั่งในการประชุมสภานิติบัญญัติ	๘
ภาพที่ ๑๒	สมาชิกสภานิติบัญญัติชุดที่ ๘ ในการทำพิธีสาบานตนก่อนเข้ารับตำแหน่ง	๙
ภาพที่ ๑๓	สมาชิกสภานิติบัญญัติให้คำปฏิญาณก่อนการเข้ารับตำแหน่ง	๑๐
ภาพที่ ๑๔	เปิดสมัยประชุมสภานิติบัญญัติ	๑๓
ภาพที่ ๑๕	เจ้าหน้าที่สภานิติบัญญัติเดินเข้าสู่ที่ประชุมสภาพร้อมด้วยคทา	๑๓
ภาพที่ ๑๖	บรรยากาศในการประชุมสภานิติบัญญัติ	๑๓
ภาพที่ ๑๗	การลงมติของสมาชิกสภานิติบัญญัติ	๑๖
ภาพที่ ๑๘	อาคารสภานิติบัญญัติ	๑๙

สภานิติบัญญัติ

ภาพที่ ๑ ตราสัญลักษณ์สภานิติบัญญัติ

สภานิติบัญญัติ หรือมีชื่อในภาษามลายูว่า MAJLIS MESYUARAT NEGARA ซึ่งรู้จักกันทั่วไปในนาม LegCo (Legislative Council) เป็นเวทีซึ่งสมเด็จพระราชาธิบดีจะได้พระราชทานแนวทางการปฏิบัติงานแก่คณะรัฐมนตรี เพื่อหารือประเด็นต่างๆ รวมทั้งรับฟังปัญหาที่ประเทศกำลังเผชิญจากคณะรัฐมนตรี และผู้แทนอื่นๆ จากภาคสังคม

สภานิติบัญญัตินอกจากจะเป็นกลไกในการมอบนโยบายให้แก่คณะรัฐมนตรีนำไปปฏิบัติแล้ว ยังเป็นการเปิดโอกาสให้คณะรัฐมนตรีและผู้แทนประชาชนได้แถลงผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล รวมถึงการอภิปรายนโยบายที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาหรือยังไม่ได้นำไปปฏิบัติ

การประชุมสภานิติบัญญัติในสมัยแรกๆ ได้แสดงให้เห็นว่า การหารือของสมาชิกสภานิติบัญญัติได้กลายเป็นศูนย์รวมความสนใจของสาธารณชน

ภาพที่ ๒ ความหมายบนตราสัญลักษณ์สถานิติบัญญัติแห่งชาติ

ประวัติ

ตามประวัติศาสตร์บรูไนระบุว่า มีสภาพที่ทำหน้าที่เช่นเดียวกับสถานิติบัญญัติแห่งชาติในปัจจุบัน อยู่มาแล้วในชื่อว่า **สภารัฐบรูไน** ทั้งนี้ เพื่อจะเข้าใจความเป็นมาของสภารัฐบรูไนจำเป็นต้องย้อนกลับไป เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๙ เมื่อสุลต่านฮาซิม ญะลีลุล อะลัม อะกอหมัดดีน (Sultan Hashim Jalilul Alam Aqamaddin) และอังกฤษได้ลงนามความตกลงเพิ่มเติมจากความตกลงดินแดนในอารักขา พ.ศ. ๒๔๓๑ โดยความตกลงดินแดนในอารักขา ได้ให้ความยินยอมในเรื่องเขตอำนาจทางกฎหมายของบรูไนเหนือความสัมพันธ์กับต่างประเทศที่ถูกอังกฤษยึดไป และด้วยความตกลงเพิ่มเติมเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๙ ทำให้บรูไนยอมรับระบบผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ (Resident System) จึงมีผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในบรูไน ทั้งนี้ มาตรา ๑ ของความตกลงดังกล่าวได้กำหนดว่า **ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์จะเป็นตัวแทนและผู้แทนของรัฐบาลแห่งสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภายใต้ข้าหลวงใหญ่เพื่อดินแดนในอารักขาของอังกฤษในบอร์เนียว และคำแนะนำของผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ทุกประเด็นต้องนำไปปฏิบัติในบรูไน เว้นแต่เรื่องที่กระทบต่อศาสนา เพื่อที่จะสร้างให้เป็นระบบเดียวกันกับระบบที่มีอยู่แล้วในรัฐมาเลย์อื่นที่อยู่ภายใต้อารักขาของอังกฤษ**

ข้อความในมาตรา ๑ ของความตกลงเพิ่มเติมเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๙ ทำให้ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ครอบคลุมอำนาจทั้งหมดเอาไว้ และแม้ว่าบรูไนจะมีสถานะเป็นเพียงดินแดนในอารักขาแต่ได้สูญเสียเอกราชภายในทั้งหมด อย่างไรก็ตาม อังกฤษเองได้ปกครองและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ภายใต้อำนาจขององค์สุลต่าน สภารัฐบรูไนจึงกลายเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดสำหรับผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์เพื่อใช้เป็นสถานที่สำหรับรับฟังความต้องการและเรื่องราวร้องทุกข์ของคนท้องถิ่น

ภาพที่ ๓ สุลต่าน ฮาซิม ญะลีลุล อลัม อะกอหมัดดีน (Sultan Hashim Jalilul Alam Aqamaddin)

ทรงครองราชย์ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๒๘ - พ.ศ. ๒๔๔๙

ได้ทำข้อตกลงดินแดนในอารักขาร่วมกับอังกฤษ จำนวน ๒ ฉบับ ได้แก่ ข้อตกลงดินแดนในอารักขา ฉบับปี พ.ศ. ๒๔๓๑ และ ฉบับปี พ.ศ. ๒๔๔๙

เมื่อย้อนประวัติศาสตร์กลับไปเป็นเวลานับร้อยปีจะพบว่า อังกฤษไม่ได้เป็นผู้จัดตั้งสภารัฐบรูไน แต่สภาในรูปแบบต่างๆ ได้มีอยู่ก่อนหน้าสภารัฐที่จัดตั้งขึ้นโดยอังกฤษเป็นเวลานาน ทั้งนี้ รัฐสุลต่านบรูไนมี syura หรือรูปแบบของสภาที่ปรึกษา ซึ่งขุนนาง และบุคคลชั้นสูงของรัฐได้รับเชิญให้เข้าร่วม และอภิปรายประเด็นปัญหาของรัฐ แม้ว่าสภาของรัฐสุลต่านที่มีอยู่นั้นไม่ได้ดำเนินการอย่างเป็นทางการในช่วงก่อนยุคผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ โดยสภาทำหน้าที่ในการนำประเด็นที่มีความสำคัญอย่างสูงสุดให้สุลต่านเป็นผู้เห็นชอบขั้นสุดท้าย การรวมตัวอย่างไม่เป็นทางการในการประชุมรายวันของขุนนางและเจ้าหน้าที่จะมีขึ้นที่ท้องพระโรงของสุลต่าน (Lapau) ทั้งนี้ เมื่อผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ได้เข้ามาบริหารบรูไนเป็นครั้งแรก เขาได้ปรับปรุงสภาที่ปรึกษาเดิมให้มีความทันสมัยโดยจัดแบ่งหน้าที่ และความรับผิดชอบของสภารัฐบรูไนให้เป็นการขึ้น

ในปี พ.ศ. ๒๔๔๙ เมื่อสุลต่านฮาซิมสิ้นพระชนม์ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ต้องยุ่งยากกับการเรียกประชุมสภาเพื่อกำหนดองค์ประกอบของสมาชิกสภา อย่างไรก็ตาม รัฐธรรมนูญที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษรของบรูไนเดิมกลับมีประโยชน์ต่อผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในการแต่งตั้งสมาชิกสภา โดยสภาสมัยแรกประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๑๐ คน ซึ่งเป็นไปตามธรรมเนียมปฏิบัติของรัฐธรรมนูญบรูไนเดิม การประชุมสภาครั้งแรกมีขึ้นเมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๕๐ วาระสำคัญที่สุดในการประชุมครั้งนั้นคือ การส่งคายนาสีทธิการถือครองที่ดินในรัฐ และสิทธิความเป็นเจ้าของทรัพย์สินส่วนบุคคล

ภาพที่ ๔ Lapau สถานที่ประชุมแห่งแรกของสภารัฐบรูไน
สร้างเสร็จสมบูรณ์ในปี พ.ศ. ๒๕๑๑ และใช้เป็นอาคารสำหรับสถานิติบัญญัติจนถึงปี พ.ศ. ๒๕๒๖

ในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๐๒ สุลต่าน ฮัจญี อุมร์ อาลี ไชฟุดดีน ซะอ์ดุล คอยริ วัดดีน (Haji Omar'Ali Saifuddien Sa'adul Khairi Waddien) ได้ยื่นเสนอแก้ไขรัฐธรรมนูญซึ่งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ได้ตอบรับข้อเสนอ นั้น ดังนั้น ความตกลงบรูไนฉบับปี พ.ศ. ๒๕๐๒ จึงได้มีการลงนาม และนำมาใช้แทนสนธิสัญญาฉบับปี พ.ศ. ๒๔๘๙ สารสำคัญของความตกลงบรูไนฉบับใหม่นี้อยู่ที่อังกฤษได้ยินยอมให้บรูไนมีรัฐบาลปกครองตนเองภายในประเทศ

สุลต่าน ฮัจญี อุมร์ อาลี ไชฟุดดีน ซะอ์ดุล คอยริ วัดดีน (Haji Omar'Ali Saifuddien Sa'adul Khairi Waddien) ได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่เมื่อวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๒ โดยมีองค์กรสูงสุด (Supreme executive authority) ซึ่งสุลต่านเป็นผู้แต่งตั้ง สภารัฐแบบเก่าถูกยุบ และแทนที่โดยคณะกรรมการบริหาร (Executive Committee) และสถานิติบัญญัติ ด้วยเหตุนี้ สถานิติบัญญัติแห่งรัฐในปัจจุบันจึงได้ถือกำเนิดขึ้น

สถานิติบัญญัติสมัยแรกประกอบด้วย สมาชิกโดยตำแหน่ง ๘ คน สมาชิกที่ได้รับการแต่งตั้ง ๖ คน สมาชิกฝ่ายตัวแทนอาณานิคม (non - official member) ๓ คน และสมาชิกที่ได้รับการแต่งตั้งโดยเลือกจากสภาตำบล ๑๖ คน โดย สถานิติบัญญัติปฏิบัติหน้าที่ในการควบคุมการเงิน และผ่านกฎหมาย การจัดเก็บภาษี และการใช้จ่ายเงินของรัฐจะต้องผ่านความเห็นชอบจากสภาก่อน

สุลต่าน ฮัจญี อุมร์ อาลี ไชฟุดดีน (Haji Omar 'Ali Saifuddien) มีพระราชดำรัสในวโรกาสพิธีเปิดการประชุมสถานิติบัญญัติอย่างเป็นทางการ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๒ ความว่า "...ในโอกาสและช่วงเวลาแห่งประวัติศาสตร์นี้ ข้าพเจ้าขอขอบคุณองค์อัลเลาะห์ผู้ทรงบริสุทธิ และสูงส่ง สำหรับการอวยพรของพระองค์ท่านทั้งหลายได้มารวมกันอยู่ที่นี่ในวันนี้เพื่อดำเนินการประชุมครั้งแรกของสถานิติบัญญัติรัฐภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นหนี้บุญคุณอย่างใหญ่หลวงต่อสมาชิกฝ่ายตัวแทนอาณานิคม (unofficial members) ทุกท่านไม่ว่าท่านจะเป็นผู้ได้รับการแต่งตั้ง หรือเลือกสรร ซึ่งยินดีที่จะรับใช้สถานิติบัญญัติแห่งนี้ ข้าพเจ้าเชื่อว่าท่านทั้งหลายจะปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ..." ทั้งนี้ ภายหลังจากเหตุการณ์ก่อกบฏในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ จึงมีการทบทวนเกี่ยวกับสมาชิกภาพของสถานิติบัญญัติในปีถัดมา

สภานิติบัญญัติประกอบด้วยสมาชิก ๒๑ คน โดยสมาชิก จำนวน ๑๐ คน ได้รับการแต่งตั้งโดยตรง ๖ คน เป็นสมาชิกโดยตำแหน่ง และอีก ๕ คน เป็นสมาชิกฝ่ายตัวแทนอาณานิคม (unofficial member) ซึ่งแต่งตั้งโดย สุลต่าน สภานิติบัญญัติมีการประชุมต่อเนื่องจนถึงปี พ.ศ. ๒๕๒๖ จากนั้นสภานิติบัญญัติได้ถูกระงับไป ในปีพ.ศ. ๒๕๒๗ บรูไนได้รับเอกราชจากอังกฤษ รัฐบาลบรูไนได้ปรับโครงสร้างเป็นระบบคณะรัฐมนตรีที่เป็นทางการโดยมีองค์สุลต่านเป็นนายกรัฐมนตรี และเป็นผู้นำของสภาทั้งสี่ ได้แก่ คณะรัฐมนตรี สภานิติบัญญัติ สภากองมนตรี และสภาศาสนา โดยสุลต่านเป็นผู้แต่งตั้งสมาชิกของแต่ละสภา

ภาพที่ ๕ อาคารสภานิติบัญญัติ

ปัจจุบันได้เปิดอย่างเป็นทางการในระหว่างสมัยประชุมเมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๕๑
ซึ่งเป็นอาคารถาวรของสภานิติบัญญัติหลังที่สอง

เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๗ สภานิติบัญญัติกลับมาประชุมอีกครั้งเป็นครั้งแรกในรอบ ๒๐ ปี โดยมีสมาชิกที่ได้รับการแต่งตั้งจากสมเด็จพระราชาธิบดี จำนวน ๒๑ คน โดยสภานิติบัญญัติชุดนี้ได้เห็นชอบให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญในบางมาตรา สภานิติบัญญัติชุดดังกล่าวได้ถูกยุบสภาไปเมื่อวันที่ ๑ กันยายน ของปีถัดมา และสภาชุดใหม่ได้รับการแต่งตั้งเมื่อวันที่ ๒ กันยายน ในปีเดียวกัน มีสมาชิกจำนวน ๒๙ คน โดยสภาชุดใหม่นี้ได้มีการประชุมในเดือนมีนาคมของทุกปี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๙ จากนั้นเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๔ สมาชิกสภาจำนวน ๒๔ คน ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเป็นเวลา ๕ ปี

ภาพที่ ๖ บรรยากาศในที่ประชุมสภานิติบัญญัติ

ประธานสภานิติบัญญัติ และรองประธานสภานิติบัญญัติ

ตำแหน่งประธานสภานิติบัญญัติ และรองประธานสภานิติบัญญัติ ได้รับการแต่งตั้งจากสมเด็จพระราชาธิบดีโดยคัดเลือกจากสมาชิกสภานิติบัญญัติ หรือบุคคลภายนอกที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติ

ระยะเวลาของการดำรงตำแหน่งจะกำหนดโดยสมเด็จพระราชาธิบดีซึ่งระบุไว้ในหนังสือแต่งตั้งประธานสภานิติบัญญัติ และรองประธานสภานิติบัญญัติ

ประธานสภานิติบัญญัติ และรองประธานสภานิติบัญญัติ สามารถลาออกจากตำแหน่งได้โดยมีหนังสือถึงสมเด็จพระราชาธิบดี

กรณีที่ประธานสภานิติบัญญัติ และรองประธานสภานิติบัญญัติ เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติสามารถลาออกได้โดยการลาออกจากการเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติ

ในกรณีที่ประธานสภา และรองประธานสภา ได้รับการแต่งตั้งจากสมาชิกสภา นั้น จะพ้นจากตำแหน่งโดยสมาชิกภาพของสภา สิ้นสุดลง

หน้าที่ของประธานสภานิติบัญญัติ ได้แก่ ทำหน้าที่ดำเนินการประชุม โดยหากประธานสภานิติบัญญัติ ไม่อยู่ปฏิบัติหน้าที่จะมอบหมายให้แก่รองประธานสภานิติบัญญัติปฏิบัติหน้าที่แทน และหากรองประธานสภานิติบัญญัติไม่อยู่ปฏิบัติหน้าที่เช่นกันจะมอบหมายให้สมาชิกสภานิติบัญญัติปฏิบัติหน้าที่แทน ทั้งนี้ โดยได้รับความเห็นชอบจาก สมเด็จพระราชาธิบดี

ประธานาธิบดีคนปัจจุบัน คือ ยิง เบอร์ฮอร์มัท เปฮิน โอรัง คายา ไลยลา เซเตีย บัคตี ดีรยา ดาโต๊ะ ไลยลา อูตามา ฮัจญี อาวัง อีซา บิน เปฮิน ดาตุ เปอร์ดานา มานเทรี ดาโต๊ะ ไลยลา อูตามา ฮัจญี อาวัง อิบรอฮีม (Yang Berhormat Pehin Orang Kaya Laila Setia Bakti Diraja Dato Laila Utama Haji Awang Isa bin Pehin Datu Perdana Manteri Dato Laila Utama Haji Awang Ibrahim)^๑ ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประธานสภานิติบัญญัติตั้งแต่วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๔

ภาพที่ ๗ ประธานสภานิติบัญญัติคนปัจจุบัน

^๑ จาก <http://www.bt.com.bn/news-national/2011/02/10/new-legco-speaker-appointed>

เลขาธิการสภานิติบัญญัติ

สมเด็จพระราชาธิบดีจะทรงแต่งตั้งบุคคลที่เหมาะสมเป็นเลขาธิการสภานิติบัญญัติ และบุคคลดังกล่าวจะต้องกล่าวปฏิญาณตนก่อนการเข้ารับตำแหน่งต่อหน้าประธานสภานิติบัญญัติ หรือสมาชิกท่านอื่นที่ทำหน้าที่ประธาน

รายนามเลขาธิการสภานิติบัญญัติ และรองเลขาธิการสภานิติบัญญัติ
(ข้อมูล ณ วันที่ ๒๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๖)

ภาพที่ ๘

เลขาธิการสภานิติบัญญัติ คนที่ ๑
ยัง ดิมูเลียกัน เปฮิน โอริง คายา
เปเกอร์มา จายา ดาโต๊ะ ปาดูกา ฮัจญี จูดิน บิน ฮัจญี อาซาร์
(Yang Dimuliakan Pehin Orang kaya
Pekerma Jaya Dato Paduka Haji Judin bin Haji Asar)

ภาพที่ ๙

เลขาธิการสภานิติบัญญัติ คนที่ ๒
ดาโต๊ะ ปาดูกา อาวัง ฮัจญี อับดุล ซาลาม
บิน อับดุล โมมิน
(Dato Paduka Awang Haj Abdul Salam
bin Abdul Momin)

ภาพที่ ๑๐

รองเลขาธิการสภานิติบัญญัติ
โรส อามีนะฮ์ บินตี ฮัจญี อิสมาอิล
(Rose Aminah binti Haji Ismail)

ภาพที่ ๘ - ๑๐ เลขาธิการสภานิติบัญญัติ คนที่ ๑ และคนที่ ๒ และรองเลขาธิการสภานิติบัญญัติ

สมาชิกสถานิตบัญญัติ

สมาชิกของสถานิตบัญญัติ มีจำนวนทั้งสิ้น ๓๖ คน โดยประกอบด้วยสมาชิกหลายกลุ่มซึ่งเป็นตัวแทน
ทั้งจากภาครัฐ และภาคเอกชน

๑. สมาชิกโดยตำแหน่ง ๑๔ คน ได้แก่

- ๑) สมเด็จพระราชาธิบดี ซึ่งดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง
- ๒) มกุฎราชกุมาร ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีอาวุโสประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
- ๓) พระเจ้าพี่ยาเธอ/พระเจ้าน้องยาเธอ ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และการค้า
- ๔) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
- ๕) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข
- ๖) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนา
- ๗) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการสื่อสาร
- ๘) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมและทรัพยากร
- ๙) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง ประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
- ๑๐) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศและการค้า
- ๑๑) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน ประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
- ๑๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการศาสนา
- ๑๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
- ๑๔) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม เยาวชน และการกีฬา

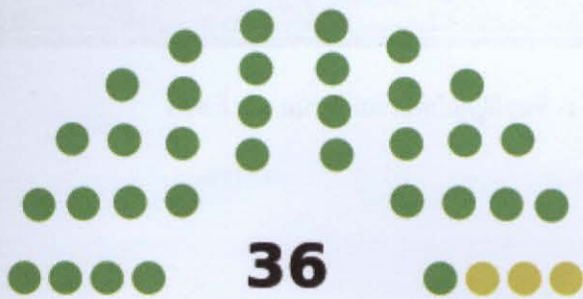
๒. สมาชิกที่เป็นบุคคลชั้นสูง (พระราชวงศ์) จำนวน ๓ คน

๓. สมาชิกซึ่งเป็นตัวแทนแต่ละเขตการปกครอง^๒ จำนวน ๙ คน โดยเป็นระดับผู้นำหมู่บ้าน (Ketua Kampong) หรือผู้นำเขตย่อย (Penghulu Mukim)

๔. สมาชิกซึ่งเป็นบุคคลซึ่งประสบความสำเร็จในภาคธุรกิจจากสาขาต่างๆ จำนวน ๗ คน

๕. ประธานสถานิตบัญญัติ

๖. เลขานุการสถานิตบัญญัติ และรองเลขานุการฯ รวมจำนวน ๓ คน

ภาพที่ ๑๑ แสดงตำแหน่งที่นั่งในการประชุมสถานิตบัญญัติ

- สมาชิก
- สมาชิกโดยตำแหน่ง ได้แก่ ประธานสถานิตบัญญัติ เลขานุการ และรองเลขานุการสถานิตบัญญัติ

^๒ บรูไนแบ่งการปกครองออกเป็น ๔ เขต ได้แก่ ๑. บรูไนและมูอารา (Brunei and Muara) ๒. เบเลต (Belait) ๓. เตมบูรง (Temburong) ๔. ตูตง (Tutong)

อย่างไรก็ดี แม้สมาชิกสภานิติบัญญัติทั้งหมดจะมาจากการแต่งตั้ง แต่รัฐธรรมนูญของบรูไนได้กำหนดคุณสมบัติของสมาชิกนิติบัญญัติไว้ว่า บุคคลดังกล่าว (นอกเหนือจากผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์) ต้องเป็นพลเมืองของบรูไนดารุสซาลาม และมีอายุไม่ต่ำกว่า ๒๑ ปี

นอกจากนี้ รัฐธรรมนูญยังได้ระบุเกี่ยวกับบุคคลที่ขาดคุณสมบัติเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติ ดังต่อไปนี้

๑. ผู้ที่ไม่มีความจงรักภักดีต่อสมเด็จพระราชาธิบดี
๒. ผู้ที่ถูกตัดสินให้เป็นบุคคลวิกลจริต
๓. ผู้ที่ถูกศาลบรูไนดารุสซาลามพิพากษาตัดสินโทษประหารชีวิต จำคุก หรือปรับเป็นเงิน ๑,๐๐๐ เหรียญบรูไน หรือมากกว่านั้น ทั้งนี้ ยกเว้นบุคคลที่ได้รับการอหุกรรมแล้ว บุคคลที่ถูกตัดสินโทษปรับโดยไม่เกี่ยวข้องกับความจริงใจ ฉ้อโกง หรือประพฤติดีศีลธรรม ผู้ที่ได้รับการอภัยโทษ ผู้ที่พ้นจากโทษจำคุกไปแล้ว ๓ ปี หรือมากกว่านั้น ผู้ที่ได้รับการพิจารณาจากสมเด็จพระราชาธิบดีว่าไม่เป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมาย
๔. ผู้ที่ยังไม่พ้นสถานภาพบุคคลล้มละลาย
๕. ผู้ที่พ้นสถานภาพการเป็นมุสลิม (murtad)^๓ ตามกฎหมายอิสลาม
๖. ขาดคุณสมบัติเนื่องจากการกระทำผิดกฎหมายที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งสภานิติบัญญัติ โดยได้รับการพิสูจน์ว่ามีความผิดจริง

ภาพที่ ๑๒ สมาชิกสภานิติบัญญัติชุดที่ ๘ ในการทำพิธีสาบานตนก่อนเข้ารับตำแหน่ง^๔

^๓ <http://www.islammore.com/main/content.php?page=sub&category=26&id=423> http://www.waratusunnah.net/Akeedah/loss_islam.html

^๔ เข้าถึงจาก <http://www.bt.com.bn/news-national/2012/03/01/eighth-legco-members-sworn>

การให้คำปฏิญาณของสมาชิกสภานิติบัญญัติ

สมาชิกสภานิติบัญญัติทุกคนจะต้องลงนามต่อหน้าประธาน หรือรองประธานสภา หรือสมาชิกคนอื่นที่ ทำหน้าที่เป็นประธานในการให้คำปฏิญาณ หรือคำประกาศ ก่อนการเข้ารับตำแหน่ง และปฏิบัติหน้าที่

หากสมาชิกสภานิติบัญญัติคนใดได้ดำรงตำแหน่งสมาชิกฯ อีกหนึ่งสมัยภายในระยะเวลาหนึ่งเดือน นับจากการสิ้นสุดสมาชิกภาพสมัยที่ผ่านมา อาจเข้ารับตำแหน่ง และปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ต้องให้คำปฏิญาณ และลงนามอีกครั้งหนึ่ง

ภาพที่ ๑๓ สมาชิกสภานิติบัญญัติให้คำปฏิญาณก่อนการเข้ารับตำแหน่ง

เอกสิทธิ์ของสมาชิกสภานิติบัญญัติ

๑. สมาชิกสภานิติบัญญัติทุกคนสามารถพูด หรือแสดงความคิดเห็นของตนในสภานิติบัญญัติ หรือ ในคณะกรรมการต่าง ๆ ได้อย่างเสรีในหัวข้อต่าง ๆ นอกเหนือจากในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการทำให้เสื่อมเสีย ซึ่งสิทธิ สถานะ ตำแหน่ง อำนาจ เอกสิทธิ์ อำนาจอธิปไตย หรือพระราชอำนาจของสมเด็จพระราชาธิบดี ผู้สืบ- ราชบัลลังก์ คู่สมรส หรือพระบรมวงศานุวงศ์พระองค์อื่น หรือ หลักปรัชญาการปกครองระบอบราชาธิปไตย อิสลามมาเลย์ (National Philosophy of Malay Islamic Monarchy)^๕ ทั้งทางตรงและทางอ้อม หรือที่ เป็นความผิดทางอาญาภายใต้พระราชบัญญัติการปลุกปั่นให้ขัดขืนอำนาจปกครอง

^๕ สมเด็จพระราชาธิบดี ฮัจญ์ ฮัสซานัล โบลเกียห์ มูอิชซัดดิน วัดเดาละห์ ได้ประกาศใช้หลักปรัชญาการปกครองระบอบราชาธิปไตยอิสลามมาเลย์ (National Philosophy of Malay Islamic Monarchy) หรือ หลักปรัชญา MIB อย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๒๗ หลังจาก ได้รับเอกราชจากสหราชอาณาจักร โดยหลักปรัชญาดังกล่าวเป็นระบบที่รวบรวมอิทธิพลของวัฒนธรรมมาเลย์ที่เข้มแข็ง การเน้นความสำคัญของ ศาสนาอิสลามในชีวิตประจำวันและการปกครอง และให้ความเคารพต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ อย่างไรก็ตาม ปรัชญาดังกล่าวนี้อาจเป็นปรัชญาแห่ง เสรีภาพในการนับถือศาสนา ซึ่งบุคคลสามารถนับถือศาสนา และปฏิบัติขนบประเพณีของตน (http://www.industry.gov.bn/index.php?option=com_content&view=article&id=111&Itemid=123)

๒. ความถูกต้องสมบูรณ์ของกระบวนการพิจารณาในสภานิติบัญญัติ หรือในคณะกรรมการต่าง ๆ จะไม่ถูกตั้งคำถาม หรือถูกตรวจสอบโดยศาลใดๆ

๓. สมาชิกสภานิติบัญญัติไม่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมายต่อกระบวนการพิจารณาใด ๆ ก็ตาม ในชั้นศาลในเรื่องที่ได้กล่าวไปแล้ว หรือได้ออกเสียงไปแล้ว โดยที่ผู้นั้นได้มีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาดังกล่าวของสภานิติบัญญัติ หรือในคณะกรรมการสภานิติบัญญัติ

๔. สมาชิกสภานิติบัญญัติไม่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมายต่อกระบวนการพิจารณาใด ๆ ในชั้นศาลในเรื่องที่ได้ประกาศโดย หรือภายใต้อำนาจของสภานิติบัญญัติ

สมาชิกภาพของสมาชิกสภานิติบัญญัติ

สมาชิกสภานิติบัญญัติจะอยู่ในตำแหน่งตามพระประสงค์ของสมเด็จพระราชาธิบดี และสิ้นสุดสมาชิกภาพเมื่อมีการยุบสภานิติบัญญัติ หรือตำแหน่งว่างลงตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ได้แก่

๑. สมาชิกผู้นั้นได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
๒. เขียนหนังสือลาออกจากตำแหน่งโดยยื่นแก่เลขาธิการสภานิติบัญญัติ
๓. ขาดการประชุมสภานิติบัญญัติ ๒ ครั้งต่อเนื่องกันโดยไม่ได้รับอนุญาตจากประธานสภานิติบัญญัติก่อนการประชุมจะสิ้นสุดลง ยกเว้นกรณีของสมาชิกโดยตำแหน่ง
๔. หากมีเหตุทำให้เขาไม่ได้เป็นสมาชิกของสภานิติบัญญัติ เพราะขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญ

ทั้งนี้ หากปรากฏว่าสมาชิกสภาฯ คนใดไม่มีความสามารถ หรือควรถูกปลดจากการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะสมาชิกสภานิติบัญญัติ โดยสมเด็จพระราชาธิบดี หรือสภานิติบัญญัติเห็นว่ามีเหตุผลที่ดี และเพียงพอ สมาชิกคนดังกล่าวย่อมไม่สามารถเข้าร่วมในกระบวนการของสภานิติบัญญัติจนกว่าสมาชิกผู้นั้นจะได้รับการแถลงจากสมเด็จพระราชาธิบดี หรือสภานิติบัญญัติว่ามีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่

หากสมาชิกสภานิติบัญญัติได้รับการประกาศจากสมเด็จพระราชาธิบดีว่า ไม่มีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ สภานิติบัญญัติย่อมไม่มีอำนาจที่จะแถลงซ้ำในเรื่องเดียวกัน โดยไม่ได้รับความเห็นชอบจากสมเด็จพระราชาธิบดีก่อน

นอกจากนั้น สมเด็จพระราชาธิบดี^๖ หรือสภานิติบัญญัติอาจระงับการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภานิติบัญญัติเป็นการชั่วคราว รวมทั้งสิทธิ และเอกสิทธิ์ของสมาชิกสภานิติบัญญัติ หากสมเด็จพระราชาธิบดี หรือสภานิติบัญญัติเห็นว่ามีเหตุผลที่ดี และเพียงพอ หลังจากนั้น สมาชิกดังกล่าวจะไม่สามารถนั่งอยู่ในสภาฯ หรือมีส่วนร่วมในการดำเนินการของสภาฯ จนกว่าจะสิ้นสุดการระงับการเป็นสมาชิกชั่วคราวโดยสมเด็จพระราชาธิบดี หรือโดยสภานิติบัญญัติ ซึ่งหากสมาชิกถูกระงับการเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติโดยสมเด็จพระราชาธิบดี สภานิติบัญญัติจะไม่มีอำนาจในการยกเลิกการระงับการเป็นสมาชิกชั่วคราว โดยปราศจากความเห็นชอบของสมเด็จพระราชาธิบดีก่อน ทั้งนี้ บุคคลใดก็ตามที่ออกจากสภานิติบัญญัติอาจได้รับแต่งตั้ง หรือรับเลือกเป็นสมาชิกอีกครั้ง หากมีคุณสมบัติครบตามที่กำหนด

^๖ สมเด็จพระราชาธิบดีทรงดำรงตำแหน่งเป็นองค์ประมุขผู้นำรัฐบาล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

การชี้ขาดเกี่ยวกับสมาชิกภาพของสถานิติบัญญัติ

สมเด็จพระราชาธิบดี ทรงมีอำนาจในการชี้ขาดเรื่องที่น่ามาพิจารณาเกี่ยวกับสมาชิกภาพของสมาชิก-
สถานิติบัญญัติ ว่าด้วยเรื่อง

(ก) บุคคลใดที่มีเหตุผลเพียงพอในการถูกตัดสิทธิ์จากการเป็นสมาชิกสถานิติบัญญัติ

(ข) สมาชิกสถานิติบัญญัติคนใดมีเหตุผลเพียงพอในการได้รับการแต่งตั้ง หรือได้รับเลือก หรือถูกไล่-
ออกจากการเป็นสมาชิกสถานิติบัญญัติ

(ค) สมาชิกสถานิติบัญญัติคนใดที่มีเหตุผลเพียงพอในการถูกเปิดเผยว่าเป็นผู้ไร้ความสามารถในการ
ปฏิบัติหน้าที่ หรือถูกระงับจากการเป็นสมาชิกสถานิติบัญญัติเป็นการชั่วคราว หรือ

(ง) สมาชิกสถานิติบัญญัติคนใดได้สละตำแหน่งการเป็นสมาชิกสถานิติบัญญัติ

การแต่งตั้งเป็นการชั่วคราว

เมื่อตำแหน่งสมาชิกสถานิติบัญญัติว่างลงด้วยเหตุผลต่างๆ อาทิ หนึ่งในสมาชิกถูกแต่งตั้งให้เป็น
ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ หรือสมาชิกไม่สามารถดำรงตำแหน่งในสถานิติบัญญัติอันเนื่องจากประกาศ หรือ
การสั่งพักราชการโดยสมเด็จพระราชาธิบดี หรือโดยสถานิติบัญญัติ หรือตำแหน่งว่างโดยไม่ใช่จากการยุบสภา
หรือโดยเหตุผลอื่นนอกเหนือจากนี้ สมเด็จพระราชาธิบดี จะทรงแต่งตั้งบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งสมาชิกฯ
ในช่วงระยะเวลาที่มีตำแหน่งว่าง โดยมีหนังสือตราสารประทับตราแผ่นดิน ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว ผู้ที่ได้รับการ
แต่งตั้งจะดำรงตำแหน่งสมาชิกสถานิติบัญญัติ トラบเท่าที่การแต่งตั้งนั้นยังคงอยู่ ทั้งนี้การแต่งตั้งเป็นการ
ชั่วคราวดังกล่าวจะสิ้นสุดลงตามประกาศแจ้งของเลขาธิการสถานิติบัญญัติ โดยการเพิกถอนการแต่งตั้ง หรือ
การแทนที่การแต่งตั้งชั่วคราวโดยการแต่งตั้งบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งที่ว่าง

สมัยประชุมสถานิติบัญญัติ

การประชุมสถานิติบัญญัติที่มีสมเด็จพระราชาธิบดีเป็นประธานในที่ประชุม จะมีขึ้นอย่างน้อยหนึ่งครั้ง
ต่อปี ทั้งนี้ ช่วงระยะเวลากว่า ๑๒ เดือน จะไม่มีการประชุมใดๆ ระหว่างการประชุมสภาครั้งสุดท้ายในสมัยแรก
และวันที่กำหนดให้เป็นวันประชุมสภาครั้งแรกในสมัยถัดไป ซึ่งการประชุมสถานิติบัญญัติแต่ละสมัยนั้น
จะจัดขึ้นในเวลา และสถานที่ ตามที่สมเด็จพระราชาธิบดีทรงกำหนดเป็นคราวๆ ไป โดยมีการประกาศแจ้ง
ในราชกิจจานุเบกษา

ภาพที่ ๑๔ เปิดสมัยประชุมสภานิติบัญญัติ

ภาพที่ ๑๕ เจ้าหน้าที่สภานิติบัญญัติเดินเข้าสู่ที่ประชุมสภาพร้อมด้วยคทา ซึ่งเป็นการแสดงว่ากำลังอยู่ในสมัยประชุม ไม่ว่าจะเป็นการประชุมสภา หรือการประชุมคณะกรรมการ

การปิดสมัยประชุม และการยุบสภา

สมเด็จพระราชาธิบดีอาจปิดสมัยประชุม หรือยุบสภานิติบัญญัติเมื่อไรก็ได้ โดยการลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา พระองค์จะทรงยุบสภานิติบัญญัติเมื่อหมดวาระ ๕ ปี นับจากวันประชุมสภาครั้งแรก หลังจากที่มีการจัดตั้งองค์ประชุมครั้งแรก หรือการจัดตั้งองค์ประชุมใหม่ เว้นแต่จะมีการยุบสภาเร็วขึ้น

ภาพที่ ๑๖ บรรยากาศในการประชุมสภานิติบัญญัติ

องค์ประชุม

๑. ไม่ถือว่าสภานิติบัญญัติขาดคุณสมบัติในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยสาเหตุที่ตำแหน่งของสมาชิกบางคนว่างลง และยังไม่มีการแต่งตั้งบุคคลอื่นแทนในตำแหน่งที่ว่างนั้น ทั้งนี้ กระบวนการต่างๆ ทางนิติบัญญัติยังมีผล แม้ว่าขาดบุคคลที่ยังไม่ได้รับการแต่งตั้งเพื่อเข้าร่วมการประชุม หรือลงมติในสภานิติบัญญัติก็ตาม

๒. หากในการประชุมสภานิติบัญญัติ สมาชิกคนใดได้ทักท้วงผู้ทำหน้าที่ประธานการประชุมว่ามีสมาชิกเข้าร่วมประชุมน้อยกว่า ๑ ใน ๓ ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด ผู้ทำหน้าที่ประธานการประชุมอาจสั่งให้มีการเลื่อนการประชุมได้ ตามบทบัญญัติของระเบียบข้อบังคับการประชุม

การเข้าร่วมประชุมของผู้ที่มีใช้สมาชิก

เมื่อใดก็ตามที่ สมเด็จพระราชาธิบดี หรือประธานสภานิติบัญญัติมีความประสงค์ที่จะรับฟังข้อเสนอแนะของบุคคลใดก็ตามในประเทศบรูไนดารุสซาลามที่เกี่ยวข้องกับกิจการบ้านเมืองที่กำลังเตรียมเข้าสู่สภานิติบัญญัติ สมเด็จพระราชาธิบดี หรือประธานสภานิติบัญญัติอาจเรียกตัวบุคคลดังกล่าวให้เข้าร่วมการประชุมสภาเพื่อวัตถุประสงค์นั้นๆ ตามแต่กรณี

บันทึกรายงานการประชุม

บันทึกการประชุมในกระบวนการพิจารณาของสภานิติบัญญัติทุกครั้งจะถูกเก็บไว้ และเลขาธิการสภานิติบัญญัติจะเป็นผู้นำส่งบันทึกการประชุมทั้งหมดไปยังสมเด็จพระราชาธิบดีโดยเร็วที่สุดเท่าที่สามารถทำได้

กระบวนการตรากฎหมาย

ผู้ที่มีสิทธินำเสนอร่างกฎหมาย ได้แก่ สมาชิกของสภานิติบัญญัติ โดยนำเสนอร่างกฎหมาย หรือเสนอญัตติเพื่ออภิปราย หรือเสนอคำร้องแก่สภานิติบัญญัติ โดยร่างกฎหมาย ญัตติหรือคำร้อง จะนำไปสู่การอภิปรายและถอนออกไปตามข้อกำหนดในระเบียบข้อบังคับของสภานิติบัญญัติ

ทั้งนี้ ร่างกฎหมายที่จะต้องได้รับการเห็นชอบจากสภานิติบัญญัตีก่อนนั้นเป็นร่างกฎหมายที่มีเนื้อหาดังต่อไปนี้

๑. เนื้อหาเกี่ยวกับการพิมพ์ธนบัตร หรือการจัดตั้งธนาคาร หรือการแก้ไขเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญในประเด็นดังกล่าว
๒. เนื้อหาที่ไม่สอดคล้องกับพันธกรณีที่มิผลผูกพันต่อสมเด็จพระราชาธิบดีจากสนธิสัญญา หรือข้อตกลงที่ทำกับรัฐอื่น
๓. เนื้อหาที่เกี่ยวกับการป้องกัน หรือความมั่นคงของรัฐ
๔. เนื้อหาที่มีผลกระทบโดยตรง หรือโดยอ้อมต่อสิทธิ หน้าที่ ดุลพินิจของศาล อำนาจ เอกสิทธิ อธิปไตย หรือพระราชอำนาจของสมเด็จพระราชาธิบดี รัชทายาท คู่สมรส หรือพระบรมวงศานุวงศ์

๕. เนื้อหาที่มีผลกระทบโดยตรง หรือโดยอ้อมต่อจุดยืน หรือคุณประโยชน์ของปรัชญาแห่งชาติ (Melayu Islam Beraja) หรือที่รู้จักกันว่า ราชชาติไต่ตอยอิสลามมลายู

๖. เนื้อหาซึ่งจะทำให้ หรือส่งผลกระทบโดยตรง หรือโดยอ้อมต่อสถานะทางการเงิน หรือหน่วยเงินของบรูไนดารุสซาลาม

๗. เนื้อหาซึ่งจะทำให้ หรือส่งผลกระทบโดยตรง หรือโดยอ้อมต่อการชำระหนี้ทั้งหมด หรือชำระหนี้แบบเป็นงวด ๆ ของบรูไนดารุสซาลาม

๘. เนื้อหาซึ่งจะทำให้ หรือส่งผลกระทบโดยตรง หรือโดยอ้อมต่อการดูแลกองทุนรวม การคิดเงินจากกองทุนรวม หรือการยกเลิกการคิดเงินนั้น

๙. เนื้อหาซึ่งจะทำให้ หรือส่งผลกระทบโดยตรง หรือโดยอ้อมต่อการจ่ายเงินเข้ากองทุนรวม หรือการจ่ายหรือถอนเงินออกจากกองทุนรวมโดยไม่คิดเงินจากการดำเนินธุรกรรมนั้น หรือการเปลี่ยนแปลงแก้ไขในการจ่าย จำหน่าย หรือถอนเงินเช่นนั้น ไม่เช่นนั้นก็ต้องปรับลดลง

๑๐. เนื้อหาซึ่งจะทำให้ หรือมีผลกระทบโดยตรง หรือโดยอ้อมต่อเงินที่ได้รับจากกองทุนรวม หรือการดูแล หรือการจำหน่ายเงินกองทุนรวม หรือการตรวจบัญชีของบรูไนดารุสซาลาม

๑๑. เนื้อหาซึ่งจะทำให้ หรือส่งผลกระทบโดยตรง หรือโดยอ้อมต่อการยืมเงิน หรือการให้หลักประกันโดยบรูไนดารุสซาลาม หรือการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภาระทางการเงินของบรูไนดารุสซาลาม

๑๒. เนื้อหาซึ่งจะทำให้ หรือส่งผลกระทบโดยตรง หรือโดยอ้อมต่อภาวะภาษี หรือค่าธรรมเนียมใดๆ

ทั้งนี้ การให้ความเห็นชอบร่างกฎหมายตามที่กล่าวมาข้างต้นของสมเด็จพระราชาธิบดีนั้น อาจเกิดขึ้นก่อนได้รับพระบรมราชานุญาตจากสมเด็จพระราชาธิบดี และหากให้ความเห็นชอบในขณะที่สภานิติบัญญัติกำลังประชุมอยู่ ต้องให้ความเห็นชอบเป็นลายลักษณ์อักษรผ่านรัฐมนตรี

ในการประชุมเพื่อพิจารณาร่างกฎหมาย ประธานสภานิติบัญญัติ หรือรองประธานสภานิติบัญญัติสามารถเลื่อน หรือพักการประชุมเพื่อขอรับคำแนะนำจากสมเด็จพระราชาธิบดีเกี่ยวกับร่างกฎหมายได้ ทั้งนี้ อยู่ภายใต้ดุลพินิจของประธานสภานิติบัญญัติ หรือรองประธานสภานิติบัญญัติ

การเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติ

๑. เมื่อสภานิติบัญญัติได้ผ่านร่างพระราชบัญญัติแล้ว ร่างพระราชบัญญัติฉบับนั้นย่อมมีผลเป็นกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบที่ร่างกฎหมายนั้นได้ผ่านการพิจารณาจากสภานิติบัญญัติ หรือในรูปแบบที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมจากสมเด็จพระราชาธิบดี ทั้งนี้ หากสมเด็จพระราชาธิบดีให้ความเห็นชอบจะลงนาม และประทับตราแผ่นดินในร่างพระราชบัญญัติฉบับนั้น

๒. กรณีที่สมเด็จพระราชาธิบดีแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติภายหลังจากที่ผ่านความเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติแล้ว สมเด็จพระราชาธิบดีย่อมไม่จำเป็นต้องสอบถามเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติฉบับนั้นกลับไปยังสภานิติบัญญัติ

๓. กฎหมายที่ได้รับการเห็นชอบโดยสมเด็จพระราชาธิบดี จะมีผลบังคับแห่งกฎหมายในวันที่ได้รับการเห็นชอบ หรือหากได้รับการประกาศใช้เป็นกฎหมายดังกล่าว หรือกฎหมายอื่น ก็จะมีผลแห่งกฎหมาย ณ วันที่นั้น

การประกาศใช้กฎหมาย

กฎหมายทุกฉบับต้องมีการประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยภายในเวลา ๗ วันนับแต่วันที่ร่างกฎหมายประกาศในราชกิจจานุเบกษา หรือนับแต่วันที่ร่างกฎหมายได้รับการรับรองจากสมเด็จพระราชาธิบดี ร่างกฎหมายจะต้องส่งให้แก่สภานิติบัญญัติ ไม่ว่าจะมีการประชุมหรือไม่ก็ตาม

การลงมติ

การลงมติเรื่องที่สภานิติบัญญัติพิจารณาจะต้องได้รับคะแนนเสียงข้างมาก โดยประธานสภานิติบัญญัติ รองประธานสภานิติบัญญัติ หรือสมาชิกสภานิติบัญญัติผู้ทำหน้าที่ประธานในการประชุม จะลงคะแนนเสียงเพื่อใช้เป็นเสียงชี้ขาดในกรณีที่คะแนนเสียงสองฝ่ายมีจำนวนเท่ากัน

หากในการอภิปรายร่างพระราชบัญญัติ โดยสภานิติบัญญัติมีมติไม่รับร่างพระราชบัญญัติฉบับใด มตินั้นย่อมถูกอ้างถึงในภายหลังในฐานะที่เป็นมติคัดค้าน ในกรณีเช่นนี้จะต้องปฏิบัติตามที่กฎหมายรัฐธรรมนูญระบุไว้ว่า หากสภานิติบัญญัติมีมติคัดค้านร่างพระราชบัญญัติ ให้ประธานสภานิติบัญญัตินำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายรายงานสมเด็จพระราชาธิบดี ภายใน ๑๔ วันนับแต่วันที่คัดค้านมติดังกล่าว เพื่อให้สมเด็จพระราชาธิบดีทรงรับทราบเหตุผลในการมีมติคัดค้านนั้น

เมื่อสมเด็จพระราชาธิบดีได้พิจารณารายงานของประธานสภานิติบัญญัติเกี่ยวกับมติดังกล่าว แม้ว่า จะเป็นมติคัดค้านก็ตาม ย่อมประกาศว่าร่างพระราชบัญญัตินั้นมีผลทางกฎหมายในฐานะที่เป็นพระราชบัญญัติไม่ว่าจะโดยรูปแบบกระบวนการตรากฎหมาย หรือด้วยการแก้ไขเพิ่มเติมตามที่สมเด็จพระราชาธิบดีทรงเห็นว่าเหมาะสม โดยพระราชบัญญัตินั้นมีผลนับแต่วันที่ประกาศไว้ในพระราชกิจจานุเบกษา

ภาพที่ ๑๗ การลงมติของสมาชิกสภานิติบัญญัติ

สำนวนกฎหมาย และคำปรารภในการตรากฎหมาย

กฎหมายทั้งหมดจะมีสำนวนกฎหมาย และคำปรารภในการตรากฎหมายโดยขึ้นต้นว่า “ได้รับการประกาศใช้เป็นกฎหมายโดยสมเด็จพระราชาธิบดีโดยคำแนะนำ และความเห็นชอบของสภานิติบัญญัติดังต่อไปนี้”

อำนาจที่สงวนไว้

๑. หากสมเด็จพระราชาธิบดี จะพิจารณาว่าเป็นประโยชน์ต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน เป็นเจตนาดี หรือเป็นการปกครองอันดีของประเทศบรูไนดารุสซาลาม หรือเพื่อเหตุผลอื่นใดก็ตาม ; ร่างพระราชบัญญัติใดๆ ที่ถูกเพิ่มเติม หรือยุติใดๆ คำร้อง หรือภารกิจที่ถูกเสนอในสภานิติบัญญัติจะมีผล นอกจากนี้ หากสภานิติบัญญัติจะไม่ผ่านร่างพระราชบัญญัติ หรือบรรจุเป็นญัตติ คำร้อง หรือภารกิจ ภายในเวลาดังกล่าว และในรูปแบบ และวิธีการที่น่าจะทำให้สมเด็จพระราชาธิบดีเห็นว่ามีเหตุผลสมควร และมีความเหมาะสม แม้จะมีบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ หรือระเบียบข้อบังคับ โดยสมเด็จพระราชาธิบดีอาจประกาศว่าร่างพระราชบัญญัตินั้น หรือยุติ คำร้อง หรือภารกิจจะมีผลบังคับใช้ เฉกเช่นได้ผ่านการเห็นชอบ หรือถูกบรรจุ โดยสภานิติบัญญัติในรูปแบบที่ถูกเพิ่มเติม หรือถูกเสนอ หรือด้วยการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายดังกล่าว ที่สมเด็จพระราชาธิบดีเห็นสมควรว่ากฎหมายใดควรดำเนินการหรือเสนอไปยังสภาหรือไปยังคณะกรรมการ และหลังจากนั้นร่างพระราชบัญญัติ หรือยุติ หรือคำร้องจะได้รับมติเห็นชอบหรือถูกบรรจุ (ดูหัวข้อ การเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติ)

๒. ประกาศใดก็ตามของสมเด็จพระราชาธิบดีตามข้อ ๑ ข้างต้น พร้อมด้วยร่างพระราชบัญญัติ ญัตติ คำร้อง หรือภารกิจ ถือว่าได้ผ่านการเห็นชอบเป็นที่เรียบร้อยแล้ว รวมทั้งจะประกาศในราชกิจจานุเบกษาโดยประธานสภานิติบัญญัติ

๓. ประกาศอื่นใดนอกเหนือจากประกาศที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติอาจถูกยกเลิกโดยสมเด็จพระราชาธิบดี ซึ่งประธานสภานิติบัญญัติจะแจ้งการประกาศยกเลิกดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษา และนับจากวันที่มีประกาศยกเลิก ญัตติ คำร้อง หรือภารกิจที่จะถือว่าได้รับการดำเนินการโดยอาศัยอำนาจตามประกาศเพิกถอนจะสิ้นสุดการมีผลบังคับใช้ และการยกเลิกดังกล่าวจะมีผลเช่นเดียวกับการยกเลิกกฎหมายที่เป็นลายลักษณ์อักษร

ระเบียบข้อบังคับของสภานิติบัญญัติ

๑. ภายใต้รัฐธรรมนูญ ในบางครั้งสภานิติบัญญัติ อาจจัดทำ แก้ไข และเพิกถอนระเบียบข้อบังคับ สำหรับการวางข้อกำหนด และการจัดการกระบวนการพิจารณาระเบียบข้อบังคับเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการจัดการภารกิจของสภานิติบัญญัติ รวมถึงอำนาจในการกำหนดการคว่ำบาตร

๒. ไม่มีระเบียบข้อบังคับใดจะถูกยกเลิกเป็นการชั่วคราวโดยไม่ได้รับความเห็นชอบจากประธานสภานิติบัญญัติ และการเห็นชอบดังกล่าวจะต้องได้รับการยินยอมโดยประธานสภานิติบัญญัติเท่านั้น ด้วยเหตุผลความจำเป็นในการจัดการภารกิจของสภานิติบัญญัติ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและรวดเร็ว

๓. ระเบียบข้อบังคับที่จัดทำ แก้ไข ระบุใช้เป็นการชั่วคราว หรือยกเลิก โดยสภานิติบัญญัติจะไม่มีผลบังคับ จนกว่าจะได้รับความเห็นชอบจากสมเด็จพระราชาธิบดี

สิทธิของสมเด็จพระราชาธิบดีในการตั้งคำถามต่อสภานิติบัญญัติ

สมเด็จพระราชาธิบดี มีสิทธิในการตั้งคำถามต่อสภานิติบัญญัติในเรื่องใด เมื่อใดก็ได้

สถานที่ติดต่อสภานิติบัญญัติ

ภาพที่ ๑๘ อาคารสภานิติบัญญัติ

ที่อยู่
Legislative Council of Brunei Darussalam
Dewan Majlis Building,
Jalan Dewan Majlis,
Bandar Seri Begawan BB3931
Brunei Darussalam

เว็บไซต์ <http://www.majlis-mesyuarat.gov.bn/>

รายการอ้างอิง

ภาษาอังกฤษ

- Rozaan Yonus. (2008). A brief history of the Legislative Council [Online]. Available : http://www.bt.com.bn/life/2008/03/09/a_brief_history_of_the_legislative_council [2012, October 11]
- Rozaan Yonus. (2009). Brunei's Legislative Council [Online]. Available : http://www.bt.com.bn/golden_legacy/2009/03/15/bruneis_legislative_council [2012, December 25]
- Rozaan Yonus. (2009). The History of the Brunei Legislative Council [Online]. Available : <http://bruneiresources.blogspot.com/2009/03/history-of-brunei-legislative-council.html> [2012, December 25]
- Joel Ng. (n.d.) The State of Brunei Darussalam [Online]. Available : http://www.academia.edu/1332896/The_State_of_Brunei_Darussalam [2013, April 4]
- Administrator of majlis-mesyuarat. (2011). [Online]. Available : http://www.majlis-mesyuarat.gov.bn/jmm1/index.php?option=com_wrapper&view=wrapper&Itemid=83 [2013, April 4]
- Profil Yang Di-Pertua. (n.d.) [Online]. Available : <http://www.majlis-mesyuarat.gov.bn/> [2013, July 2]
- State Legislative Council Members. (n.d.) [Online]. Available : http://www.pmo.gov.bn/pmo1/index.php?option=com_content&view=article&id=1325&Itemid=398 [2012, October 11]
- Brunei's State Legislative Council. (n.d.) [Online]. Available : <http://news.brunei.fm/2010/03/11/bruneis-state-legislative-council/> [2012, October 11]
- Laws of Brunei Darussalam. (n.d.) [Online]. Available : [http://www.agc.gov.bn/agc1/images/LOB/PDF%20\(EN\)/Cap134\(EN\).pdf](http://www.agc.gov.bn/agc1/images/LOB/PDF%20(EN)/Cap134(EN).pdf) [2012, August 1]

รายนามคณะผู้จัดทำ

๑. นางสาวทิพย์ เชาวลิขิตกุล	ที่ปรึกษา
๒. นางวิจิตรา วัชรภรณ์	ที่ปรึกษา
๓. นายชัยวัฒน์ สืบสันติวรพงศ์	ที่ปรึกษา
๔. นางสาวศิริวศา เทศมทรทรัพย์	ที่ปรึกษา
๕. นางชลลดา กันค้อย	ที่ปรึกษา
๖. นางสาวปฐมพร รักษ์พลเมือง	ผู้รับผิดชอบโครงการ
๗. นายตรรกวิทย์ มิ่งขวัญ	ผู้รับผิดชอบโครงการ และตรวจทานร่างต้นฉบับ
๘. นางสาวฤทัยชนก เมืองรัตน์	ผู้แปล รวบรวม และเรียบเรียง
๙. นางสาวกุลธิดา ชันวิธิ	ผู้แปล รวบรวม และเรียบเรียง

พิมพ์ที่ : สำนักการพิมพ์
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร